

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 13

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Bagolytetők

Az egérvárák olyan építmények, amik önmagukban alkalmasak, vagy amiket mi teszünk alkalmassá kistrágcسالók beköltözésére, ahol a kisémlősök megépíthetik száraz növényi szálakból álló fészkeiket, s melynek közelében a táplálékukat is megtalálják.

Egérvárat építhetünk különböző méretű farönkökből, esetleg kisebb-nagyobb kövekből, de egérvárrá alakíthatóak a fából készült, alul nyitott szekrényes komposztálók is.

Bagolytetőnek a nagyobb méretű egérvárák alkalmasak, amikben több egér is folyamatosan megtalálja életfeltételét, így hosszabb időn keresztül is zsákmányt kínálva a portyázó baglyoknak.

A bagolytető-egérvár helyét úgy válasszuk ki, hogy a bejárati oldalánál legalább egy-két méter széles sávban megtisztíthassuk a növényzettől a talajt. Ez azért fontos, hogy itt ősztől tavaszig énekesmadár-talajtetőt tudjunk működtetni, ami kettős célt szolgál: egyrészt odacsalja a közelben élő egereket és pockokat, így ezek gyorsabban fedezik fel és lakják be az egérvárat, másrészt a nyílt területre táplálkozni kijáró kisémlősökre tudnak a baglyok vadászni.

Az egérvárákat a baglyok elsősorban igazán inséges időben, nagy hidegben és tartós hóterheléskor használhatják. Ha azonban az egérváras kertben vagy ennek közelében valamelyik bagolyfaj fészkel, akkor a fiókanevelési időszakban is számíthatunk az éjszaka vadászainak rendszeres látogatására.

A baglyok számára a legnehezebb időszakot jelentő téli hónapokra készülve az újonnan létesített egérvárákat kora őszig érdemes elkészíteni, hogy a kistrágcسالóknak legyen elég ideje belakni ezeket; ilyenkor a téli madáretetési időszak beköszöntéig elég néhány marék napraforgómagot, kukoricát, apró szemű száraz kutya- vagy macskatápot a lakóterbe szórni. Ha az egérvár nincs útban, tavasszal nem kell szétbontani, elegendő abbahagyni az etetést, majd nyár végén felújítani az almot, pótolni az elfogyasztott ocsút.

A települési bagolyvédelem, valamint a családi béke és a jószomszédi viszony szempontjából jó hír, hogy még egy közepes nagyságú, több tucat lakóval működő egérvárral is gond nélkül együtt lehet lakni, még akkor is, ha ez a ház falánál vagy az épület közelében helyezkedik el! Amennyiben ügyelünk arra, hogy a környezetünkben ne legyen gondatlanul szétdobált szerves hulladék, nem kell tartanunk a rágcsالók elszaporodásától, erről a baglyok és a macskák is gondoskodnak, és nem fognak betelepenni a számukra sokkal zavartabb lakásba sem. Ezt a hagyományos, háztájállat-tartó paraszti életmód a gyakorlatban is igazolta.
(http://www.mme.hu/bagolyteteto_egervar nyomán)

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Hogyan kell kiválasztani a bagolytető-egérvárák helyét?

- a. Úgy, hogy a bejárati oldala a bagolyfészkekre nézzen.
- b. Úgy, hogy a bejárati oldala az egérváratok felé nézzen.
- c. Úgy, hogy a bejárati oldalánál el tudjuk távolítani az aljnövényzetet.
- d. Úgy, hogy közel legyenek a farönkökhöz.

Helyes válasz betűjele:

5 pont

2. Mi az egérvár? Válaszolj a szöveg alapján!

5 pont

3.

Milyen viszonyban van az alábbi két kijelentés? Írd a helyes válasz betűjelét a köztük levő vonalra!

1. [A talajtető] *odacsolja a közelben élő egereket és pockokat.*

2. *Így ezek gyorsabban fedezik fel és lakják be az egérvárat.*

- a. A két mondat kizárja egymást.
b. A 2. mondat az 1. mondatból következik.
c. A két mondat nem függ össze.
d. Az 1. mondat igaz, a 2. mondat hamis.

4 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. Egérvár építésére használhatunk farönköket, esetleg kisebb-nagyobb köveket.		
b. Az egérvárok nagyobb méretű rágcsálók befogadására alkalmasak.		
c. A baglyok kemény teleken, tartós hóterheléskor veszik igazán hasznát az egérváraknak.		
d. Az egérvárat ajánlatos szétbontani tavasszal.		
e. A baglyok és a macskák gondoskodnak arról, hogy az egérvárok lakói ne szaporodjanak el túlságosan.		

5 pont

1. Fogalmazz meg a szöveg alapján

a) egy tényközlő (ellenőrizhető igazságtartalmú) mondatot!

b) egy véleményt kifejtő (személyes meglátást) kifejtő mondatot!

4 pont

2. A megadott **egér**-előtagú összetételekhez írt magyarázó szókapcsolatok mintájára magyarázd a **bagoly**hoz kapcsolódó szövegbeli összetett szavakat!

egérvár= vár egereknek (egerek rejtőzésére, fészkelésére alkalmas építmény)

egérfogó= egeret fogó eszköz

egérlyuk= egér lyuka; egér vájta lyuk

bagolyetető: _____

bagolyfaj: _____

bagolyvédelem: _____

6 pont

3. Fogalmazz meg két kérdést, mely az alábbi idézet információira vonatkozik!

„A baglyok számára a legnehezebb időszakot jelentő téli hónapokra készülve az újonnan létesített egérváratok kora őszig érdemes elkészíteni, hogy a kistrágcsálóknak legyen elég ideje belakni ezeket; ilyenkor a téli madáretetési időszak beköszöntéig elég néhány marék napraforgómagot, kukoricát, apró szemű száraz kutya- vagy macskatápot a lakótérbe szórni.”

4 pont

4. A következő táblázatban kiemelt szavak melléknévi igenevek, de múlt idejű igék is lehetnek. Alkoss egy-egy mondatot a szavak másik (igei) jelentésével! Válaszaidat írd a táblázat első oszlopába!

Múlt idejű igék	Melléknévi igenevek
	<i>Egervárrá alakíthatóak a fából készült, alul nyitott szekrényes komposztálók is.</i>
	<i>Az így megépített fészkek biztonságot nyújtanak lakóiknak.</i>
	<i>Ügyelünk arra, hogy a környezetünkben ne legyen gondatlanul szétdobált szerves hulladék.</i>

6 pont

5. Az alábbi mondatokban aláhúzott névmások a szöveggörnyezet alapján értelmezhetők. Írd ki a szövegből azt a részt, amelyből kiderül a jelentésük!

... így ezek gyorsabban fedezik fel és lakják be az egervárat

... hogy a kistrágcsőlóknak legyen elég ideje belakni ezeket;

... erről a baglyok és a macskák is gondoskodnak

Ezt a hagyományos, háztájiállat-tartó paraszti életmód a gyakorlatban is igazolta.

4 pont

6. Írj egy figyelmeztetést, egy tiltást és egy érzelmet kifejező mondatot rágcsálóknak számára, akiket meg szeretnél akadályozni abban, hogy beköltözzenek az egervárba, mert aggódsz az életükért!

Figyelmeztetést kifejező mondat:

Tiltást kifejező mondat:

Érzelmet kifejező mondat:

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Gyöngyvirág még kevés volt az erdőn, de a kakukk már májust kiáltott. A bokrok alatt feketerigó szaladt, és a harkályok megkopogtatták az öreg fákat, mint az orvos a beteg ember hátát. [...]

Egy villámvágott öreg fa mellett meglódult képzeletem, mert a fa csonka volt, és odva, pereme még fekete a villámtól.

–Ilyenbe költ a bagoly – magyaráztam városi barátomnak –, de nem szabad bántani, mert kiszedi az ember szemét.

Barátom botot keresett.

–Az enyémet ugyan nem...

–Na, csak vigyázz! Felénk történt már ilyesmi...

Barátom azonban nem hallgatott rám. Nagyot ütött a fa oldalára, és nevetve nézett rám.

–Ez csak olyan falusi mese – de alighogy kimondta, megsuhog valami az odúban, és széles szárnyalással kireppent belőle egy nagy bagoly. Megijedni se értünk rá, már eltűnt az erdőben.

–Ugye mondtam!

–Legjobb lesz, ha hazamegyünk – indítványozta megszeppent barátom.

–Ki kellene szedni!

–Mit?

–Fiait. Fel kell nevelni. Okos madár nagyon. Egerészik a ház körül.

Az odú mély volt. Fenekéről egy félig tollas fióka nézett rám, és fúj, mint a macska. Körülnéztem a májusi erdőben, és úgy éreztem, valahonnét titkos szemek néznek rám. Talán az anyja valmelyik sűrű fakoronából.

A kis bagoly megcsípte az ujjam, de azután tűrte, hogy megfogjam és becsúsztassam kabátom öblébe. Azután sürgősen le a fáról! [...]

Otthon nagy kalitkába tettem a kis baglyot, és vattából raktam fészket neki. De nem ült bele, csak a kemény deszkára, és lehunyta szemét, mintha elálmosodott volna.

Estefelé meg akartuk etetni, de nem evett. Pedig sonkát kínáltam neki.

–Fiatál ez még – mondta barátom –, etetni kell.

De úgy sem evett. Egy falatot beleerőszakoltam a szájába, de nem nyelte le. Behúzódott az egyik sarokba, és csak nézett.

Aztán este lett. A fények elszálltak a város fölül, szobánkra homály szakadt, és nem világított más, mint a kis bagoly szeme. Engem nézett.

Lined area for writing the answer.

15 pont